SN – 108

III Semester B.Com. Examination, Nov./Dec. 2014
(Freshers + Repeaters) (2012-13 and Onwards)
LANGUAGE SANSKRIT – III
Bhaimiparinaya Nataka Sangraha I – IV Acts and Vanijya in Nitiśāstra

me : 3 Hours Max. Marks : 100

***Instruction** : Answer in **Sanskrit, Kannada** or **English**.*

. द्वयो: प्रश्नयो: उत्तरं लिखत। (2×12=24)

ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ :

Answer **any two** questions :

1) भैमी परिणय नाटकस्य द्वितीयाङ्कम् अधिकृत्य प्रबन्धं लिखत।
ಭೈಮೀ ಪರಿಣಯ ನಾಟಕದ ಎರಡನೇ ಅಂಕವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ.
Write an essay on the second act of the drama Bhaimiparinaya.

2) भैमी परिणये ''अभिजात अनुराग'' नाम प्रथमोऽङ्कस्य शीर्षिकां समर्थयत।
ಭೈಮೀ ಪರಿಣಯದ "ಅಭಿಜಾತ ಅನುರಾಗ" ಎನ್ನುವ ಮೊದಲನೆ ಅಂಕದ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿ.
Justify the title "Abhijatha Anuragha" of the first act of Bhaimiparinaya.

3) भैमी परिणय नाटकस्य तृतीयाऽङ्कस्य विमर्शात्मक प्रबन्धं लिखत।
ಭೈಮೀ ಪರಿಣಯ ನಾಟಕದ ಮೂರನೆಯ ಅಂಕವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ.
Write a critical appreciation of the third act of Bhaimiparinaya Nataka.

II. एतेषु **चतुर्णां** श्लोकानाम् अनुवादं कृत्वा विवृणुत। (4×6=24)

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿ ವಿವರಿಸಿ :

Translate and explain **any four** slokas :

1) स्खलीत वचनम्, अन्त: कृष्यमाणेव दृष्टि:,
तनुरपि तव तान्ता कान्त कान्तिर्नितान्तम्।
श्वसित मलिनमास्ते शून्य शून्यं मुखाब्जम्
-किमिदिम् अभिनवं भो: ? कुत्र ते भावबन्ध:।।

P.T.O.

2) आकुञ्च्य कण्ठम् अवनम्र-मृणाल-शोभम् ,
पीतेन पक्षति-पुटेन पिधाय शीर्षम् ।
एकेन विद्रुम-निभेन पदेन तिष्ठन्
निद्राति कोऽपि निभृताऽऽकृतिरेष हंसः ।।

3) आदिष्टोऽस्मि महीभुजा क्षितिभुजां सम्भावनार्थं क्रमात्
कल्याणीं परिणेतुमुत्सुकधियस्ते ते समभ्यागताः ।
प्रत्युद्गम्य सुपूजिताः समुचितस्थानेषु संवेशिताः
सर्वे ते प्रतिपालयन्ति निषधक्ष्मासार्वभौमाम् ।।

4) द्वारि द्वारि प्रभुनियमिताः सौविदल्लाश्चरन्ति
क्रूराकाराः कठिनहृदयाः खड्गिनोऽपि भ्रमन्ति ।
अन्तर्यान्तं सरभसम् अहो कोपि नाऽऽलोकते माम्
नो संरुन्धे ! तदहमधुना कोऽप्यदृश्योऽस्मि सिद्धः ।।

5) वेवीज्यन्ते धरणिपतयश्चामराणां सहस्त्रैः
तोष्टय्यन्ते स्तुतिभटशतैः स्वापदानानि राज्ञाम् ।
दे दीप्यन्ते मणिमयभुवो भूषणानां प्रभाभिः
दंध्वन्यन्ते पणवपटहाः पाणिकोणाभिघातैः ।।

6) कन्याम् इमां गुणयुताय वराय दत्वा,
राज्यं दमाय, सुतयोर्विनिवेश्य राज्ञीम् ।
सद्यो वने जिगमिषा महती ममाऽऽस्त
-हा हन्त तावति महान् प्रलयोऽयमासीत् ।।

. गद्यभागम् अनुवादत (**एकम्**) :

ಗದ್ಯ ಭಾಗವನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿ (ಒಂದನ್ನು) : **(1×10=10)**

Translate the prose passage (**one only**) :

जयन्धर :- देव ! इदमालेख्यं विस्मृत्य भगवती सिद्धिमती प्रातरेव देशान्तरमगाद् – इति द्वारपालकाच्छ्रुत्वा मधुमुखस्तदिदं मद्द्वारा भवत्सकाशं प्रेषितवान्। दृष्ट्वा देवः प्रमाणम्।

राजा :- (सादरं गृहीत्वा) भद्र। विचीयतां तत्र तत्र तत्र भवती।

जयन्धर :- यदाज्ञापयति देवः। (इति निष्क्रान्तः)

राजा :- (अशोकाभिमुखो भूत्वा)–सखे ! भगवती मामप्यननुयुज्य क्व गता; स्यात् ?

अशोक :- सिद्धाः खलु जनाः निस्पृहाः स्वतन्त्राश्च। परानुयोगे तेषां किम्प्रयोजनम् ? यदा यदा यद्यत्स्मर्यते तदा तदा तत्तत्तीर्थम् अधिगच्छन्ति। प्रोच्यते किल ''निःस्पृहस्य तृणं जगद्'' इति।

अथवा / ಅಥವಾ/OR

विमला :- भर्तुदारिका मनोविनोदार्थं तदालेख्यं तं हंसपञ्जरं च गृहीत्वा, तेनैव वेषेण त्वरितमागच्छामि– इति सख्या कमलया सह चित्रशाला प्रविष्टा।

राजा :- अद्य तावत् तदागमने मत्संशयनिवृत्तिपूर्वकं पूर्वोत्तरसन्दर्भः स्पष्टीभविष्यति।

शारदा :- सखि। किमेवं विक्लवासि ? आगताः किल रूपवन्तश्च श्रीमन्तश्च युवानो राजानः। सर्वथा तस्य महाभागस्य अनागमपक्षे एतेष्वेव अनुगुणं कश्चित् वृणीष्व।

राजा :- (सश्लाघं) साधूपक्षिप्तं शारदया। श्रोष्यामि तावदिदानीं किमुत्तरं दास्यतीति।

IV. **त्रीणि** वाक्यानि ससंदर्भं विवृणुत।

ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಭ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ : **(3×4=12)**

Annotate **any three** sentences :

1) सौभाग्य भूमा स्वयमाविरासीत्।
2) विधिरेव तानि घटयति।
3) कन्या सा मन्यते न सम्मान्यान्।
4) न तावदेव ! अनर्थश्च सम्भवेत् ।
5) अपूर्वनयनोत्सवः पुरि महान् समुज्जृम्भते।
6) उदधिं तरीतुमधुना नौका तु नौ का भवेत् ?

V. द्वयो: लघुटिप्पणीं लिखत। (2×5=10)

ಎರಡನ್ನು ಕುರಿತು ಲಘು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ :

Write short notes on **any two** :

1) भीमराज:।

2) विष्कम्भक:।

3) रंभा।

4) वन्दी।

VI. शुल्काध्यक्षस्य कर्तव्यानि अधिकृत्य प्रबन्धं लिखत। (1×10=10)

ಶುಲ್ಕಾಧ್ಯಕ್ಷನ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ.

Write an essay on duties of "Shulkadhyaksha".

अथवा/ಅಥವಾ/OR

अक्षपटले गाणनिक्य क्रमं अधिकृत्य प्रबन्धं लिखत।

ಅಕ್ಷಪಟಲದಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕವಿಡುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ.

Write an essay on maintaining account in "अक्षपटल".

VII. द्वयो: लघु टिप्पणीं लिखत : (2×5=10)

ಎರಡನ್ನು ಕುರಿತು ಲಘು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ :

Write short notes on **any two** :

1) वैदेहक व्यञ्जन:।

2) पूर्व साहसदण्ड:।

3) शुलक व्यवहार:।

4) उच्छुल्कद्रव्याणि।